

Szanowni Państwo!

Przekazujemy w Państwa ręce 9. numer czasopisma ABW „Terroryzm – studia, analizy, prewencja” (T-SAP), które w ciągu kilku lat od startu tego projektu stało się zauważalne również poza Polską, szczególnie w krajach NATO i Unii Europejskiej. Z dumą przyjmujemy, że T-SAP pojawia się w prezentacjach organów ścigania państw europejskich jako materiał ekspercki godny regularnego czytania. Jednocześnie intensywnie pracujemy z całą Redakcją, by spełnić wszystkie wymogi stawiane wysoko punktowanym czasopismom naukowym. Efekty tych zmian mogą Państwo dostrzec zarówno na podstronie wydawnictwa ABW (www.abw.gov/wyd), jak i w składzie Rady Naukowej, do której grona dołączyli ostatnio przedstawiciele The European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats (Hybrid CoE), The NATO Counter Intelligence Centre of Excellence (CI COE) oraz The NATO Centre of Excellence – Defence Against Terrorism (COE-DAT).

W tym numerze T-SAP dominującym tematem jest brutalny ekstremizm i radykalizacja prowadzące do działań terrorystycznych, dlatego otwiera go tekst poświęcony nowej agendzie UE na rzecz zwalczania terroryzmu i zapobiegania temu zjawisku. To strategiczny dokument przyjęty w lutym 2026 r., który na kilka lat ukształtuje w ramach Unii oraz państw członkowskich podejście do zagrożeń terrorystycznych i brutalnego ekstremizmu. Widać w nim to, co dostrzegamy również w Polsce, czyli stopniowe odchodzenie od klasycznych, fizycznych zagrożeń terrorystycznych na rzecz zagrożeń przyjmujących postać hybrydową lub zachodzących wyłącznie w środowisku cyfrowym. To przekłada się na priorytety walki z terroryzmem w UE, obejmujące przewidywanie zagrożeń, zapobieganie

radyzacji postaw, ochronę obywateli w internecie, ochronę obywateli przed zamachami fizycznymi, bezpośrednie reagowanie na zagrożenia i ataki oraz współpracę z partnerami międzynarodowymi. Praktyczny wymiar tej współpracy opisujemy na przykładzie osiągnięć portugalskiej prezydencji w jednej z unijnych inicjatyw antyterrorystycznych (AT) – European High Risk Security Network (EU-HRSN). Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego jest członkiem założycielem tej sieci, zrzeszającej mundurowe formacje specjalne oraz jednostki interwencyjne ds. działań wysokiego ryzyka.

Na łamach T-SAP wielokrotnie podejmowaliśmy tematy trudne, w których dużym ograniczeniem jest brak dostępu do rzetelnych danych, aby poddać je krytycznej analizie i opisać w artykule naukowym. Tym razem przeczytają Państwo o terroryzmie w Rosji, traktowanym jako narzędzie polityczne wykorzystywane przez Kreml w wymiarze krajowym, regionalnym i międzynarodowym. W artykule ukazano m.in., jak Moskwa „montuje” narrację walki z terroryzmem, aby uzasadniać działania militarne, wzmacniać kontrolę społeczną oraz budować swoje wpływy poza granicami państwa – w Azji Centralnej, na Bliskim Wschodzie i w Afryce.

W poprzednim numerze T-SAP poruszyliśmy temat ochrony w Polsce przestrzeni publicznych przed atakami z użyciem pojazdów oraz przedstawiliśmy rekomendacje dla samorządów wydane przez resort spraw wewnętrznych i administracji (opracowali je policyjni eksperci przy współpracy z MSWiA oraz ABW, z uwzględnieniem doświadczeń innych państw). Rekomendacje te zostały wykorzystane w Polsce podczas projektowania zabezpieczeń wybranych jarmarków bożonarodzeniowych zorganizowanych w grudniu 2025 r. W tym numerze na prośbę naszych czytelników poruszamy praktyczny wymiar budowania odporności na tego typu ataki. Omawiamy podatność otwartych przestrzeni publicznych na nie, a także znaczenie analizy ryzyka, rozpoznania dróg dojazdowych, standardów badawczych w odniesieniu do zabezpieczeń antyterrorystycznych oraz interpretacji wyników testów zderzeniowych. Co ważne, wskazujemy najczęstsze błędy popełniane przy projektowaniu, instalacji i eksploatacji barier pojazdowych VSB (ang. *vehicle security barriers*). Nawiażemy do tego tematu po raz kolejny, po przyjęciu

Projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa fizycznego, technicznego, osobowego, cyberbezpieczeństwa, prawnego oraz ciągłości działania infrastruktury krytycznej. Poruszono w nim zagadnienia związane z technicznymi aspektami zabezpieczenia obiektów przed atakiem z wykorzystaniem pojazdu (projekt jest elementem fundamentalnej nowelizacji ustawy o zarządzaniu kryzysowym podpisanej 19 czerwca 2026 r.).

Nasi czytelnicy dopingują nas do publikowania opracowań przygotowywanych przez praktyków krajowych i zagranicznych. Pojawiają się one rzadko w debacie publicznej nad doskonaleniem rozwiązań antyterrorystycznych czy taktyk kontrterrorystycznych. W tym numerze pokazujemy doświadczenia w budowaniu odporności portów lotniczych na współczesne zagrożenia, w tym te o charakterze terrorystycznym, z dwóch perspektyw – krajowej oraz międzynarodowej. Liczymy, że znajdą tam Państwo inspiracje do rozwoju swoich kompetencji czy pasji zawodowych.

W każdej debacie o skuteczności działania krajowych systemów AT w państwach wspólnoty euroatlantyckiej pojawia się pytanie, które państwo ma najbardziej optymalne rozwiązania względem zagrożeń terrorystycznych, z jakimi musi się mierzyć. Na to pytanie nie znajdziemy odpowiedzi, jeśli nie zastosujemy właściwych metod oceny skuteczności przyjętych celów ochrony AT w danym kraju czy regionie. Publikujemy zatem fragment pracy licencjackiej, która została doceniona w tegorocznym konkursie Szefa ABW na najlepszą pracę doktorską, magisterską lub licencjacką dotyczącą bezpieczeństwa państwa w kontekście zagrożeń wywiadowczych, terrorystycznych i ekonomicznych. Praca ta jest poświęcona polityce bezpieczeństwa Francji i Belgii w odpowiedzi na zagrożenia terrorystyczne z lat 2015–2016, kiedy to w Paryżu i Brukseli doszło do najtragiczniejszych ataków terrorystycznych w historii Europy. To ważny głos młodej autorki w refleksji nad skutecznością europejskich systemów AT.

W Europie najważniejszym paliwem brutalnego ekstremizmu jest zjawisko radykalizacji poglądów i postaw wśród młodzieży, obserwowane i coraz bardziej szczegółowo badane również w Polsce. Zachęcamy do lektury wniosków

płynących zarówno z raportu *Diagnoza Młodzieży 2026*, jak i z konferencji pt. „Nowe uwarunkowania procesu radykalizacji młodych ludzi z perspektywy bezpieczeństwa państwa” zorganizowanej w kwietniu 2026 r. w ABW. Główną osią problemową rozwoju brutalnego ekstremizmu jest, w opinii badaczy tego zjawiska w Polsce, napięcie między rozwojem technologicznym a bezpieczeństwem psychospołecznym młodych ludzi, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów prowadzących do radykalizacji, która może skutkować działaniami terrorystycznymi.

Obecnie służby mundurowe poszukują możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji na potrzeby zapewnienia porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego, ochrony państwowych granic lądowych, morskich i powietrznych. Zachęcamy do lektury recenzji jednej z najnowszych publikacji na polskim rynku wydawniczym, która porusza temat roli AI w zapobieganiu zagrożeniom terrorystycznym. Tym bardziej że recenzję przygotował ekspert będący międzynarodowym autorytetem w tym obszarze.

W tym numerze T-SAP omawiamy również publikację, która stała się najczęściej cytowanym materiałem ABW na świecie od lat. Mowa o ukazującym się po wieloletniej przerwie raporcie przedstawiającym najważniejsze działania podejmowane przez Agencję w zakresie ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej. Obecna edycja obejmuje lata 2024–2025 i opisuje również działalność antyterrorystyczną tej służby, w tym rozpoznawanie brutalnego ekstremizmu i procesów radykalizacji mogących prowadzić do przestępstw o charakterze terrorystycznym, ochronę infrastruktury krytycznej przed sabotażem i dywersją, przeciwdziałanie przedostawaniu się przez granicę polsko-białoruską osób z państw wysokiego ryzyka terrorystycznego oraz prowadzenie postępowań karnych dotyczących aktywności terrorystycznej wymierzonej w obywateli i interesy RP w kraju i za granicą.

Zachęcamy do lektury tekstów pokazujących, jak zmieniają się współczesne zagrożenia i sposób myślenia o bezpieczeństwie. Terroryzm, brutalny ekstremizm, radykalizacja, działania hybrydowe i sabotaż coraz częściej występują obok

siebie albo wzajemnie się przenikają. Właśnie dlatego potrzebne są rzetelne analizy, ostrożne wnioski i stała dyskusja o tym, jak skutecznie rozpoznawać oraz ograniczać zagrożenia, z którymi mierzą się dziś Polska i państwa sojusznicze.

Redaktor naczelny
dr Damian Szlachter

Zastępca redaktora naczelnego
dr Aleksandra Komar